

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

DUS-III.501.64.2020.JŻ

Pan
Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Szanowny Panie Rzeczniku,

w nawiązaniu do pisma z dnia 27 sierpnia br. znak: VII.7037.52.2020.AT, zawierającego apel o rozszerzenie grupy osób uprawnionych do dodatkowego zasiłku opiekuńczego o pracujących rodziców i opiekunów prawnych dzieci w wieku powyżej 8 lat, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych, w szczególności w odniesieniu do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – wiek zdrowego dziecka, w którym wymaga ono opieki ze strony rodziców lub opiekunów prawnych, ustawodawca określił jednoznacznie. Wprowadzono ograniczenie do wieku, w którym dziecko kończy 8 rok życia (jest to jeden z warunków koniecznych, aby ubezpieczony mógł ubiegać się o prawo do zasiłku opiekuńczego, w tym również w warunkach pandemii o prawo do dodatkowego zasiłku opiekuńczego).

Zasiłek opiekuńczy, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 870, z późn. zm.), zwaną dalej „ustawą zasiłkową” jest świadczeniem pieniężnym, które przysługuje osobom objętym ubezpieczeniem chorobowym, zarówno obowiązkowym, jak i dobrowolnym, zwolnionym od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad m.in. dzieckiem w wieku do ukończenia 8 lat. Zasiłek opiekuńczy stanowi świadczenie rekompensujące utratę zarobku z powodu konieczności sprawowania osobistej opieki nad małym dzieckiem (zdrowym dzieckiem do 8 roku życia) w określonej sytuacji. Zasiłek ten przysługuje więc ubezpieczonemu, który

znalazł się w trudnej życiowo sytuacji wskutek zamknięcia placówki (spowodowanej różnymi losowymi czynnikami np. powódź, pożar), do której dziecko uczęszcza, ale również w przypadku porodu lub choroby małżonka uniemożliwiających sprawowanie opieki nad dzieckiem lub pobytu w szpitalu małżonka stale opiekującego się dzieckiem. Okoliczności te wymagają niejednokrotnie od członków rodziny, przebywających w domu, czasowego powstrzymania się od pracy zarobkowej, a nawet rezygnacji z zatrudnienia dla osobistego sprawowania opieki. Przytoczenie ww. warunków jest niezbędne dla podkreślenia faktu, że tylko zaistnienie określonej sytuacji uprawnia do zasiłku opiekuńczego.

Ponadto, konstrukcja prawna zasiłku opiekuńczego wprowadzona na gruncie ustawy zasiłkowej funkcjonuje w obrocie prawnym od ponad 20 lat. Przy tym, należy również odwołać się do wcześniejszych uregulowań wywodzących się m.in. z ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 1975 r. Nr 34 poz. 188), która regulowała tę kwestię w analogiczny sposób.

Zasiłek opiekuńczy jest świadczeniem, które może otrzymać z reguły osoba opiekująca się chorym członkiem rodziny. Dodatkowo, zgodnie z ustawą zasiłkową ubezpieczony nie jest uprawniony do pobierania zasiłku opiekuńczego w okresach, w których pobiera wynagrodzenie za pracę, przebywa na urlopie bezpłatnym lub na urlopie wychowawczym. Ponadto utraci prawo do zasiłku, gdy w okresie zwolnienia od pracy będzie wykonywał pracę zarobkową lub będzie wykorzystywał to zwolnienie w sposób niezgodny z jego celem. W związku z powyższym, przy uwzględnieniu opisanych powyżej wyjątków, zasiłek opiekuńczy przysługuje wówczas, gdy opiekun pozostaje z chorym we wspólnym gospodarstwie w okresie choroby i nie ma innej osoby tam zamieszkującej, która mogłaby się zaopiekować chorym. Powyższe zasady dotyczą również prawa do zasiłku opiekuńczego, w przypadku sprawowania opieki nad dzieckiem do 8 lat.

Regulacje prawne w zakresie prawa do zasiłku opiekuńczego – na czas walki ze skutkami epidemii koronawirusa – zostały uzupełnione o prawo do dodatkowego zasiłku opiekuńczego. Dodatkowy zasiłek opiekuńczy wprowadzony został ustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374, z późn. zm.), jako szczególne świadczenie z powodu COVID-19 i przysługiwał od 8 marca br. do 26 lipca br. Obecnie na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 sierpnia 2020 r. w sprawie przedłużenia dodatkowego zasiłku

opiekuńczego (Dz. U. poz. 1489) osoby uprawnione mogą korzystać z prawa do dodatkowego zasiłku opiekuńczego w okresie od 1 do 20 września br.

Dodatkowy zasiłek opiekuńczy przyznawany jest w trybie i na zasadach określonych w ustawie zasiłkowej. Stąd też tryb i zasady przyznania dodatkowego zasiłku opiekuńczego odpowiadają procedurze uzyskania zasiłku opiekuńczego. Powyższym przepisem zdefiniowano także wiek uprawniający do dodatkowego zasiłku opiekuńczego.

Rozważając realizację postulatu podwyższenia wieku dziecka uprawniającego obecnie do dodatkowego zasiłku opiekuńczego, należy także uwzględnić stronę finansową proponowanych zmian.

Z poważaniem

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Stanisław Szwed

Sekretarz Stanu

/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/;